

EN TIDNING UTGIVEN AV
MYNDIGHETEN FÖR TILLGÄNGLIGA MEDIER
OCH PUNKTSKRIFTSNÄMNDEN

Nr 02
2020

PUNKTSKRIFTSLÄSARE

Eva Fridh och Martin von Knorring vinner MTM:s
pris Läs guldet för sin tillgängliga kokbok:

Laga mat i blindo

OLIKA TYPER AV BÖCKER
I PUNKTSKRIFT

Kära läsare,

På Myndigheten för tillgängliga medier delar vi varje år ut två priser, Läsguldet och Årets läsombud, för att uppmärksamma engagemang för läsning på lika villkor. Vinnarna av Läsguldet 2020 har du redan mött på omslaget. Eva Fridh och Martin von Knorring har gjort det ingen annan gjort: en helt igenom tillgänglig kokbok för den som inte ser. Läs intervjun med dem på sidorna 6–9.

Vi pratar också med Göran Carlsson, marknadsförare på Synskadades Riksförbund, SRF. Han berättar om kampanjen i höstas då man försåg över 10 miljoner mjölk- och filförpackningar med information om punktskrift.

Vi vill också lyfta de olika varianter av punktskriftsböcker som finns för både barn och vuxna. Kanske kände du inte till att det finns specialgjorda böcker som du som synskadad och punktskriftsläsande vuxen kan läsa för ditt seende eller synskadade barn? Böckerna hittar du på sidorna 10–11.

Trevlig läsning!

Anette Säfström, redaktör

anette.safstrom@mtm.se

Innehåll 2/2020

I korthet	3
Aktuellt	4
Vinnarna av Läsguldet	6
Tillgänglig bokbransch	9
Olika sorters böcker på punktskrift	10
Punktskriftsnämnden	12

Vi punktskriftsläsare ges ut av Myndigheten för tillgängliga medier och Punktskriftsnämnden. November 2020, nr 2. Utgivning 2 ggr/år.

Ansvarig utgivare: Magnus Larsson.

Redaktör: Anette Säfström, anette.safstrom@mtm.se.

Grafisk form: Blomqvist & Co.

Layout: Anette Säfström.

Redaktion: Ann-Sofie Falck, Louise Hemmingsen, Eva Bengtsson, Helén Åberg, Kim Jansheden, Anette Säfström.

Adress: Myndigheten för tillgängliga medier, Box 51, 201 20 Malmö

Prenumeration är gratis.

Telefon 040-653 27 20 eller e-post punktskrift@mtm.se. Vi punktskriftsläsare finns i punktskrift och i tryckt version.

Foto omslag: Pia Nordlander

TAKTIL LÄSNING

Konferensen Tactile Reading är tillbaka

2017 anordnade Specialpedagogiska skolmyndigheten, SPSM, och Myndigheten för tillgängliga medier, MTM, en uppskattad konferens om punktskrift och taktill läsning, Tactile Reading, i Stockholm. Nu pågår förberedelserna för ännu en konferens, digital och öppen för alla, i Oslo den 29 och 30 april 2021. Denna gång fokuserar man bland annat på digitala verktyg för punktskriftsläsning och användning av 3D-material, tidiga insatser och utbildning för barn, studerande och vuxna inom taktill läsning. **Tactile Reading 2021** arrangeras av Statped i samarbete med Norges Blinddeforbund och Norsk lyd- och blindeskriftbibliotek (NLB). Även representanter från SPSM och MTM är med i arbetet med konferensen.

– Syftet har hela tiden varit att skapa en återkommande europeisk konferens där användare, praktiker, forskare, utvecklare och innovatörer kan mötas, säger Björn Westling på MTM som är med i programkommittén.

Läs mer på hemsidan www.tactilereading.org

FOTO: FREEPIK

Lån till dörren med Mypack home

Med start 2021 skickar MTM envägslån med tjänsten Mypack home. Paketet kan spåras i PostNords app och levereras till låntagarens dörr. Om denne inte kan ta emot paketet lämnas det utanför dörren. Om låntagaren har e-post eller mobilnummer registrerat hos MTM så får hen en avisering av PostNord när lånet är på väg. Ska paketet levereras till en lägenhet behöver MTM veta portkoden.

Vi hoppas att det här kommer lösa problemet med att låneböcker ibland hamnat hos postombud för utlämning istället för att lämnas utanför dörren.

Låna i jul och nyår

MTM:s Punktskrifts- och prenumerationservice har stängt alla helgdagar i jul, samt den 30 december 2020 och 7 januari 2021. I övrigt har vi öppet som vanligt, måndag till torsdag klockan 9-12. Välkommen att kontakta oss!

Telefon: 040-653 27 20

E-post: punktskrift@mtm.se

”Det är otroligt värdefullt att få lära sig punktskrift. Språket blir rikare och så lär du dig stavning. Jag minns fascinationen som liten när bokstäverna blev till ord, som sedan plötsligt blev till meningar!”

FOTO: PETER KROON

Jenny Näslund är medlem i Punktskriftsnämnden som representant för Synskadades Riksförbund. För henne är nämndens viktigaste roll att främja och utveckla taktill läsning och punktskrift som skriftspråk för synskadade.

Ny lånepolicy för punktskriftsböcker

MTM har justerat några av reglerna vid lån av punktskriftsböcker som ska lämnas tillbaka. Från den 1 januari 2021 utökas lånetiden från två till tre månader och man kan bara förnya lånet en gång, om ingen annan väntar på boken. Om den inte lämnas tillbaka efter tre påminnelser spärras låntagaren från att göra fler lån. Läs mer om lånepolicyn på hemsidan: www.legimus.se/100266/lana-punktskriftsböcker. Vid frågor kontakta Punktskrifts- och prenumerationservice.

Kunskapspaket lyfter taktil läsning

Att prata, sjunga, rimma och ramsa är bra sätt att stimulera det lilla barnets språkutveckling. Detta har Kulturrådets satsning **Bokstart** tagit fasta på.

Med olika kunskapspaket till föräldrar, bibliotek, barnhälsovård och förskolor vill man sprida kunskap och stöd till de som möter barn, och som därmed kan bidra till språkutvecklingen. För att öka medvetenheten om punktskrift och taktil läsning kommer MTM att bidra med kunskap om vilka stöd familjer kan få, till exempel genom Punktkassen och Punktväskan. MTM kommer också arbeta för en ökad användning av taktila bilderböcker, till exempel i förskolan. Kunskapspaketet beräknas bli klart i början av 2021. Läs mer om Kulturrådets satsning Bokstart och de olika kunskaps-paketerna på www.bokstart.se

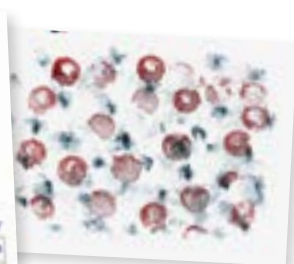
Nya **taktila bilderböcker!**

De populära barnböckerna **Fem små apor** och **Titta en kanin!** har kommit ut som taktila bilderböcker. Ännu en, **Start och full fart**, kommer ut i slutet av december. MTM:s taktila bilderböcker finns att låna via Legimus och att köpa på mtm.se

Nytt spel för **synskadade barn**

MTM har tagit fram en version av spelet Kimble som är anpassat för deltagare som inte ser. Kimble är en variant på det klassiska spelet Fia med knuff. Spelet finns att köpa på Iris hjälpmedel.

Konstnären Vicki Svedrells målning Vinterbär, och Kristina Schollin-Borgs tolkning av verket i almanackan.

Synskadade konstnärer gör underlag till taktil almanacka

Varje år gör MTM en taktil väggalmanacka. Månadsbilderna för almanackan 2021 bygger på verk gjorda av tolv medlemmar från Synskadade Konstnärers och Konsthantverkarens Förening, SKKF. De har fått varsitt verk tolkat och omvandlat till en taktil bild av formgivaren Kristina Schollin-Borg. En av konstnärerna, Vicki Svedrell, blev synskadad i vuxen ålder efter en hjärnblödning och var rädd att hon skulle behöva ge upp sitt skapande. Nu har hon hittat ett nytt sätt att måla och vill inspirera andra i en liknande situation att våga ta tag i sina konstnärsdrömmar.

– Jag vill att alla ska våga satsa på sitt eget, individuella skapande, trots alla yttre hinder och svårigheter. Viktigast av allt är att inte ge upp sin dröm.

Almanackan finns att köpa hos Iris hjälpmedel. Är du intresserad av Synskadade Konstnärers och Konsthantverkarens Förening besök deras hemsida: www.srf.nu/skkf

SUCCÉ FÖR KAMPANJ OM PUNKTSKRIFT

I september och oktober fanns fakta om punktskrift på över 10 miljoner mjölk- och filförpackningar. Den största punktskriftskampanjen någonsin i Sverige.

Punktskriftskampanjen var ett samarbete mellan Arla och Synskadades Riksförbund, SRF, och riktade sig till barn och unga mellan 10 och 14 år. Förutom informationen på förpackningarna lanserade man hemsidan punktskolan.se där man kan läsa om grunderna i punktskrift och göra ett quiz. Där finns också utbildningsmaterial som lärare kan beställa och en punktskriftsgenerator som översätter vanlig text till punktskrift.

Från början hade Synskadades Riksförbund planer på att inte bara informera om punktskrift utan även ha punktskrift på förpackningarna.

– Vi har länge haft en idé och önskan om att kunna ha med taktill punktskrift på Arlas förpackningar i allmänbildande syfte. Det har dock visat sig vara svårt att göra rent produktionstekniskt. Vi frågade istället om vi kunde få möjlighet att informera om punktskrift rent allmänt, och det tyckte Arla var en bra idé. Vårt mål var helt enkelt att skapa en högre och bredare kännedom hos allmän-

heten om punktskriftens betydelse och hur viktig den är för den som inte kan läsa svart text. Långsiktigt vill vi också skapa opinion för att rätten att få lära sig punktskrift ska skrivas in i skollagen, säger Göran Carlsson, marknadsförare på SRF.

Han berättar att de fått mycket positiva reaktioner på kampanjen och på punktskolan.se

– Vi är väldigt nöjda med intresset och responsen. Mjölkpaketerna har fungerat som indragare till kampanjsidan punktskolan.se. Sidan har hittills haft över 15 000 unika besökare och vi har skickat ut över 100 skolpaket. Vi ser också att varje besökare på sidan i snitt stannar nästan sju minuter, vilket är ett tecken på att man läser en hel del av informationen vi har där.

Har ni planer på att göra något liknande igen?

– Vi ska träffa Arla i december och se om vi kan få ett nytt samarbete under det kommande året. Vi ska också undersöka om det finns andra företag med produkter där vi skulle kunna göra något liknande. ●

TEXT: ANETTE SÄFSTRÖM

FOTO: SRF

I höstas försågs miljontals mjölk- och filförpackningar med information om punktskrift.

“Vårt mål var att skapa en bredare kännedom hos allmänheten om punktskriftens betydelse.”

Med recept, tips och tricks och matlagningsreportage vill Eva Fridh och Martin von Knorring få fler med synnedsättning att våga laga mat.

"ALLA SKA KUNNA LAGA MAT PÅ SINA VILLKOR"

Martin von Knorring och Eva Fridh är 2020 års vinnare av MTM:s pris Läs guldet. De får priset för sin bok **Laga mat i blindo – kokbok för personer med synnedsättning**.

Hur lagar man mat när man inte ser? Det vet Martin von Knorring och Eva Fridh, som båda har synnedsättning. Med sin bok *Laga mat i blindo* vill de sänka tröskeln för den som inte ser att börja laga mat. Med sin samlade kunskap och sina tips hoppas de att fler ska våga.

– Det finns inlästa kokböcker och böcker i punktskrift men de bygger på att du ser att köttbiten är brun inuti eller att pajen har fått rätt färg på ovansidan innan du tar ut den. Det kan ju vi av förklarliga skäl inte göra. Då tänkte vi att vi gör en egen kokbok där vi också kan berätta hur man löser olika moment i köket, säger Martin von Knorring.

I boken finns såklart recept och en stor del av innehållet består också av tips och tricks kring praktiska utmaningar, och matlagningsreportage där man får höra Martin von Knorring och

Eva Fridh laga olika maträtter. De berättar steg för steg hur de går till väga och vad man kan tänka på när man lagar mat eller bakar när man inte ser. Allt ifrån hur man använder ugnen till hur man skär, hackar och blandar smet. Allt som har med köksgöromål att göra, helt enkelt.

– Den som tycker det är kul att laga mat, eller bara behöver göra det, ska också få förutsättningarna för att kunna göra det, säger Martin von Knorring.

Han menar att det kan vara svårt att komma igång om man inte rent praktiskt vet hur man går till väga. Man måste våga prova.

– Vi är stolta över att ha inspirerat personer som tidigare inte har vågat laga mat till att börja göra det. Att ta det första svåra steget.

Sedan boken kom ut 2016 har den inspirerat många.

– En man som var ganska nysynskadad hörde av sig och var överlycklig över att han äntligen

Läs guldet – tillgänglig läsning för alla

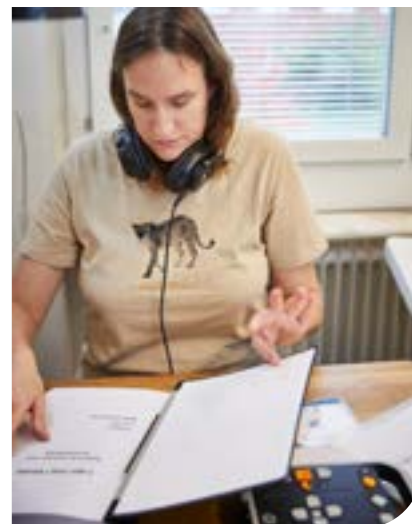
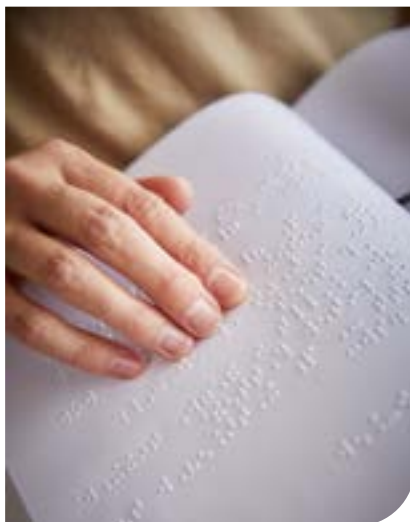
MTM:s pris för tillgänglig läsning delas ut varje år. Det uppmärksammar personer, organisationer eller institutioner som på ett kreativt, inspirerande och inkluderande sätt skapar möjlighet för personer med syn- eller läsnedsättning att läsa på sina villkor.

vågat börja laga mat. Han tyckte att det skulle bli så skönt att slippa hemtjänstens matlådor. En annan synskadad man ringde och berättade att hans mamma lagat all mat fram tills nu då de börjat hjälpas åt genom att följa recepten i kokboken. Det gör oss så glada och stolta att vi har kunnat öka personers självständighet!

Flera av reportagen ur *Laga mat i blindo* har sänts i olika taltidningar och boken används av ➔

”Vi är stolta över att ha inspirerat personer som tidigare inte har vågat laga mat till att börja göra det. Att ta det första svåra steget.”

Eva Fridh och Martin von Knorring ville göra **Laga mat i blindo** helt tillgänglig och den finns därför både som talbok, i punktskrift och svartskrift.

➔ syncentraler i undervisningen för att lära nysynskadade och barn och ungdomar att laga mat utan synens hjälp. På Synskadades Riksförbund har man använt den i studiecirkel och författarna har varit med på träffar och berättat om boken. De var också med på den turnerande mässan Funk i 4D när den var i Västerås.

– Syftet med mässan var att lyfta fram goda exempel på tillgänglighet och arrangörerna hade hittat oss.

Martin von Knorring och Eva Fridh har olika förutsättningar vad gäller synen när de lagar mat, något de drar fördel av i boken. Martin är helt blind och Eva har en synnedsättning och de får med bådas perspektiv på att arbeta i köket. De har också olika stort intresse för matlagning.

– Jag är egentligen inte särskilt intresserad av matlagning men det är ju någonting man helt enkelt måste kunna, säger Martin von Knorring.

Eva Fridh har lagat mat länge. Redan som treåring var hon med mamma, mormor och farmor som

lagade mycket mat, bakade och gjorde egen saft.

– Jag har varit med i köket sedan jag var liten. För att mamma skulle kunna lära ut till mig hur man lagade mat gick hon en kurs på syncentralen, på eget initiativ. Hon sa till dem att jag ju måste kunna hjälpa till i köket som alla andra barn. Ja, inte bara i köket, det var hela hushållet egentligen med tvätt och städning och så. Så jag kom inte undan hemma. Det tycker jag är väldigt bra i efterhand men jag avskydde det då såklart, som alla barn gör.

Hur känns det att vinna Läsguldet?

– Det känns jättekul, och väldigt hedrande med tanke på hur fina bidrag som var med, säger Eva Fridh.

Idéarbetet för nya projekt har redan börjat.

– Vi vill gärna göra en ny kokbok med flera personer som medverkar och ger sina tips och bästa recept. Flera har hört av sig efter att *Laga mat i blindo* kom ut och velat vara med om det blir en fortsättning.

Även om de är stolta över att ha

producerat allt själva, från inspelning till redigering av ljud och utskrifter vill de gärna kunna göra proffsigare produktioner.

– Vi vill gärna hyra in oss i en studio så att receptinläsningarna låter bättre och så vill vi anlita ett tryckeri för att skriva ut svart- och punktskriften. Vi tror verkligen på vår idé och på att behovet finns av fler kokböcker anpassade för personer som inte ser.

Båda är stora tedrickare och de har också pratat om att göra en podd om just te. Formatet är bra för att locka den yngre publiken menar Eva Fridh.

– Yngre personer lyssnar inte så mycket på daisyskivor längre, det är mer strömmande lyssning. Mina vänner som inte ser så bra lånar väldigt sällan hem en skiva utan man laddar ju hem från Legimus eller någon kommersiell ljudbokstjänst och lyssnar strömmande i sin telefon. ●

TEXT: ANETTE SÄFSTRÖM
FOTO: PIA NORDLANDER

Om du vill veta mer om, eller beställa, boken **Laga mat i blindo**, maila Eva Fridh på: jicefridh@gmail.com

Juryns vinnarmotivering

"Eva Fridh och Martin von Knorring har hittat ett helt nytt sätt att göra böcker. De har med genuin kreativitet och lyhördhet för läsarnas behov skapat en bok som både ökar möjlighet till läsning på var och ens egna villkor och ger ingredienser till ett mer självständigt liv."

Övriga finalister till Läsguldet 2020**Marie Trapp,**

Speciallärare i Nyköping. Hon stöttar elever med extra behov av stöd i sin läs- och skrivutveckling och har bland annat varit med och initierat projektet "En skola för alla" tillsammans med SPSM, Specialpedagogiska skolmyndigheten.

Mackan Andersson,

som själv är blind, håller utbildningar i punktskrift och engagerar sig på olika sätt för att stötta personer med synnedsättning. Genom sitt arbete inom Frälsningsarmén jobbar han med att erbjuda läs- och språkträning till exempelvis nyanlända med funktionsnedsättning.

Kulturcentrum Skånes bokcirkel.

Kulturcentrum Skåne är en eftergymnasial kulturutbildning och en kulturarbetsplats med daglig verksamhet i Lund för personer med kognitiva och intellektuella funktionsvarianter. I bokcirkeln får alla ta del av läsupplevelser på sina villkor.

Jenny Friman leder cirkeln.

Ulrika Ekman,

har själv dyslexi och försöker underlätta för personer som direkt eller indirekt påverkas av dyslexi. Dels som fritidspedagog, dels som dyslexikonsulent. Hon stöttar elever, föräldrar och medlemmar i Dyslexiförbundet, sprider läsglädje och kunskap om tillgänglig läsning.

Stora kliv mot tillgänglig bokbransch

Det arbetas just nu intensivt med riktlinjerna för hur det så kallade tillgänglighetsdirektivet ska genomföras i svensk lag. Direktivet kommer att bli lag i hela EU 2025 och då ska digitala böcker som ges ut av förlagen vara tillgängliga. En e-bok ska till exempel kunna läsas med öronen tillsammans med ett hjälpmedel såsom en skärmläsare.

Syftet med direktivet när det kommer till bokbranschen är att få den att ställa om till tillgänglig bokutgivning och distribution av digitala böcker. En läsare av tillgängliga format ska kunna läsa

på samma villkor som alla andra. Man ska kunna använda sig av digitala abonnemangstjänster utan hinder när det gäller att navigera inuti appen och ta del av bokens innehåll.

Läsarna ska också få tillgång till ett större utbud av titlar då man förutom den nationella utgivningen även ska kunna ta del av böcker som ges ut i andra EU-länder, på andra språk. Ett annat viktigt mål handlar om tid: Läsare av tillgängliga böcker ska kunna ta del av den digitala boken direkt när den ges ut av förlaget.

Genom direktivet blir också

FOTO: APELOGA

MTM:s roll som ett främjande kunskapscentrum för tillgänglig läsning ännu viktigare. Ett av myndighetens uppdrag är att vägleda bokbranschen i hur man producerar digitala böcker som täcker in alla olika läsarebehov. ●

TEXT: KRISTIN NORD

Punktskriftsböcker på olika sätt

Alla läser vi på olika sätt. Därför görs punktskriftsböcker för barn och vuxna i flera olika varianter. Här berättar vi om några olika typer av bilderböcker och lästräningsböcker i punktskrift för barn.

TEXT: EVA BENGTSSON, HELÉN ÅBERG

V arje år gör MTM olika varianter av punktskriftsböcker för barn och vuxna av nytgivna böcker, både för nybörjare och för mer tränade läsare. Det görs böcker som vuxna med synnedsättning kan läsa för seende barn och böcker som seende vuxna kan läsa för barn med synnedsättning. Böckerna görs på olika sätt beroende på målgrupp. Till exempel med punktskriften tryckt direkt i originalboken, punktskrift på genomskinliga insticksblad eller som punktskrift och originalbok var för sig. De har det gemensamma att hela originaltexten finns med i punktskrift tillsammans med bildbeskrivningar och ibland även en inläsning.

Böckerna lånas i Legimus och går också att köpa via:
E-post: punktskrift@mtm.se, telefon: 040 653 27 20

Dyksommar av Sara Stridsberg med interfolierad punktskrift.

BILDERBÖCKER

Originalbok interfolierad med punktskrift

0-6 år

Bilderbok för barn som läses av vuxen med synnedsättning. Boken består av genomskinliga plastblad med punktskrift inbunden mellan bilderbokens sidor. Bokens hela text finns på plastbladet och ofta en kort bildbeskrivning. Då kan den som läser punktskriften veta vad barnet tittar på och ha en möjlighet att prata kring text och bilder.

Målgrupp: Bilderbok för barn som läses av vuxen med synnedsättning.

Exempel på nya böcker 2020

Vi måste till jobbet av Pija Lindenbaum

Dyksommar av Sara Stridsberg

Kan du ingenting, Pettson? av Sven Nordqvist

Originalbok med inklistrad punktskrift

0-6 år

Många bilderböcker för små barn har lite text och då är det lämpligt att, som här, klistra in punktskriften direkt i den tryckta originalboken. Även bilderböcker

Taktila bilderböcker

MTM gör även taktila bilderböcker som bygger på en originalbok. Bokens bilder översätts och återspeglas i olika material. Böckerna går att låna i Legimus och köpa på mtm.se.

med rörliga delar som till exempel öppningsbara luckor produceras så. Då stör inte läsningen av punktskriften barnets lek med boken.

Målgrupp: Bilderbok för barn med synnedsättning.

Nya böcker 2020

Titta Emil av Astrid Lindgren/Björn Berg

Titta 10 djur av Björn Bergenholtz

Punktskriftsbok med originalbok

3-6 år

Punktskriftsbok med bredvidbok, originalboken, i ficka. Bilderbokens texter och bildbeskrivningar är tryckta i punktskrift. I bakre pärmen finns en ficka med bilderboken. I en del böcker av den här typen har texten i punktskriftsboken dubbelt radavstånd, så kallat glestryck.

Målgrupp: Kan läsas av vuxna med synnedsättning för barn med synnedsättning såväl som för seende barn. Även barn med synnedsättning kan läsa boken med hjälp av en seende vuxen.

Exempel på nya böcker 2020

Pappor ska va tjocka av Nils Andersson

Fisens liv av Malin Klingenberg

Naturen av Emma Adbåge

BÖCKER FÖR LÄSTRÄNING

Punktskriftsbok med bredvidbok lätt att läsa

Enklare kapitelböcker för egen läsning. Framst för barn upp till ungefär 9 år. Trycks i glestryck. I bakre pärmen finns en ficka med originalboken.

Målgrupp: Barn med synnedsättning. Nybörjarläsare.

Nya böcker 2020

Bonden av Anna Hansson

Skojar du, Märta Grön? av Ebba Berg

Punktskriftsbok för lästräning

Innehåller en lättläst originalbok och en punktskriftsbok. Dessutom ofta en talbok med samma text i två eller tre läshastigheter. Man tränar punktskriftsläsning genom att följa med i punktskriftsboken och samtidigt lyssna. Innehåller inga bildbeskrivningar, trycks i glestryck.

Målgrupp: Lästräning, finns böcker både för barn och vuxna.

Exempel på nya böcker 2020

Minifakta om elefanter av Henrik Enemark

Spåren i snön av Ann Gomér (vuxenbok)

Vi var rovdjur av Sara Stridsberg (vuxenbok)

”Språket och punktskriften är levande”

Sedan förra numret av Vi punktskriftsläsare har MTM antagit en taktisk strategi. Syftet är att MTM ska hålla fokus på punktskrift och taktila bilder och är något som Punktskriftsnämnden har haft en aktiv del i. Arbetet med strategin är en följd av att MTM bygger upp en ny organisation i och med flytten till Malmö i början av 2020.

Punktskriftsnämnden instiftades som en del av dåvarande Talboks- och punktskriftsbiblioteket, TPB, 1985 med syfte att bringa ordning i punktskriftens skrivregler. Att nämnden nu har börjat arbeta med att ta fram nya riktlinjer för layout i punktskrift knyter an till det språkvårdande uppdraget. Språket är levande och punktskriften likaså. Idag sker ju läsning med punktskrift till väldigt stor del på punktskriftsskärm och här finns mycket kvar att göra vad gäller hjälpmedelsutveckling och tillgänglig och stödjande layout.

Andra idéer som nämnden vill förverkliga gäller utveckling av hjälpmedel och stöd för att punktskriftsanvändare lättare ska kunna studera matematik och programmering.

Det är i det här sammanhanget som nämnden

under oktober månad har genomfört ytterligare en konferens, Annual Nordic Braille Authorities Meeting. Denna gång digital, med sina motsvarigheter i de nordiska länderna, inklusive Island. Ett fokus var på bildbeskrivning och syntolkning, något som nämnden har engagerat sig i under många år.

Ett annat fokus var på produktionssystem för punktskrift, av stort intresse för de nordiska nämnderna. Intressant att veta är att det svenska konverteringsprogrammet Dotify Studio finns tillgängligt för vem som helst att ladda ned och att programmet har stöd för att skapa punktskrift på många olika språk.

Med på konferensen var företaget Textalk som för MTM:s räkning arbetar med att komplettera Dotify Studio med en ny tjänst på webben. Man vill skapa en tjänst som har potentialen att bli helt automatiserad – för material som det passar. Det öppnar för att enskilda mer fritt skulle kunna välja hur punktskriften man vill läsa ska utformas och formateras. Det skulle vara ett gott exempel på hur man kan skapa nytta med hjälp av teknik. ●

TEXT: BJÖRN WESTLING, SEKRETERARE I PUNKTSKRIFTSNÄMNDEN

**Grattis
Björn
Westling!**

MTM:s expert inom det taktila området, Björn Westling, har i december drivit utvecklingen av svensk punktskrift på MTM i 30 år.

Vad arbetar du med just nu?

– I Punktskriftsnämnden försöker vi få in flera nya kollegor i arbetet. Här finns stor potential att göra nya spännande, och för användarna nyttiga, utvecklingsprojekt. Skrivregler, rekommendationer för svensk punktskrift, tillgänglighet till digitala medier är några exempel. Ett område jag alltid lyfter upp i alla samman-

hang, som kanske har den största utvecklingspotentialen över huvud taget för MTM, är bildbeskrivning. Jag arbetar också på avdelningen för Informationsdesign på Mälardalens högskola i Eskilstuna. En viktig del i det arbetet är att utveckla samverkan mellan MTM och högskolan.

Vad läste du senast och hur läser du helst?

– Jag vill först säga att jag är seende, jag kan mycket om punktskrift men jag kan inte läsa den med fingrarna. Senast läste jag **Genusdoktrinen** av Ivar Arpi och Anna-Karin Wyndhamn, samt **Varför håller man på?** av Fredrik Sjöberg. Jag gillar både att läsa digitalt och på papper.